

2. Fanning A.L., O'Neill D.W. The Wellbeing-Consumption paradox: Happiness, health, income, and carbon emissions in growing versus non-growing economies. *Journal of Cleaner Production*, 2019. № 212. p. 810-821.
3. Freeman C., Louca F.: As times goes by. From the Industrial Revolutions to the Information Revolution. Oxford University Press 2001, 407 p.
4. Kahneman D., Thinking, fast and slow. Farrar, Straus & Giroux, 2011. 499 pp.
5. Malmaeus J. Mikael, Alfredsson Eva C. Potential Consequences on the Economy of Low or No Growth – Short and Long Term Perspectives. *Ecological Economics*, 2017. V.134. pp. 57-64;
6. North D., Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge University Press, 1990. 152 p.
7. Timothy J. Foxon. Responding to the financial crisis: Need for a new economics. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 2013. № 6. P. 126-128

Лепак П.А.
Київський національний
торговельно-економічний університет
аспірант 2 курсу

ОСОБИСТІСНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА

Поставка проблеми. Досліджуючи сучасний стан економічної культури України, варто зазначити вагому роль особистісних аспектів в її формуванні. Під особистісними аспектами ми розглядаємо духовні основи функціонування особистості та соціальних груп:

- економічні інтереси і потреби;
- економічна свідомість і мислення, економічні знання та вміння;
- економічна діяльність, її якості і властивості.

Концептуальні пропозиції: Аналіз перерахованих складових особистісного аспекту економічної культури, робить можливим зробити наступні висновки та пропозиції:

■ економічні інтереси є формою прояву виробничих відносин, але в той же час вони виступають як спонукальні мотиви, рушійні імпульси економічній діяльності. Система економічних інтересів включає в себе громадські інтереси, інтереси колективу і особисті інтереси. Громадські інтереси акумулюють глибинні інтереси домого-

сподарств. Однак єдність, спільність інтересів різних груп не означає їх повного збігу, тотожності та не виключає їх внутрішніх протиріч. Проблема досягнення єдності інтересів – це по суті справи проблема розв'язання суперечностей, реально властивих даному періоду розвитку країни. Наприклад, що відбувається боротьбі за ресурси одні групи намагаються підпорядкувати собі інші і домогтися панування над ними. В цьому випадку ми говоримо про відмінності в економічній владі: економічна влада – це можливість реалізувати свої економічні інтереси незалежно від інтересів інших суб'єктів (в даному сенсі не настільки важливо, чи збігаються інтереси пануючих і підлеглих або не збігаються). Влада може реалізуватися за допомогою економічного примусу – постановки індивіда або групи в безальтернативні умови (позбавлення засобів до існування, загроза голоду) або шляхом легітимного панування: через навіювання підлеглим групам ідеї спільності господарських інтересів для мобілізації їх зацікавленості у праці.[1, 93 с.];

- причини таких негативних проявів полягають в порушенні принципів господарювання, а також в недоліках економічного виховання. Узгодження економічних інтересів дозволяє надати їм необхідну спрямованість, націлити на вирішення найважливіших з точки зору суспільства завдань. Сьогодні, наприклад, пріоритетне значення мають орієнтації на перетворення економіки, підвищення якості послуг, що надаються, ефективності виробництва і досягнення на цій основі високих соціально-значущих результатів. Чим успішніше здійснюється таке узгодження, тим вище економічна культура суспільства;

- економічні інтереси втілюються в економічних потребах. Економічні потреби висловлюють об'єктивно необхідний напрям історичного процесу. Потреби впливають на рівень і характер розвитку виробничої діяльності, виражають внутрішні спонукальні сили цього розвитку. У міру розвитку виробництва підвищуються вимоги до здібностей самої людини. Відповідно з цими процесами відбувається зміна потреб, виникає їх нова система. Кількісний ріст обсягу споживання, характерний для сучасного періоду розвитку суспільства, призводить до якісних зрушень, змін в способах задоволення потреб і структурі споживання. Структура потреб дозволяє судити про рівень економічної культури людини і, навпаки, рівень розвитку економічної культури впливає на характер і систему потреб;

- економічна свідомість є продукт відображення людьми економічних умов діяльності і відносин у вигляді ідей, поглядів, теорій.

Економічна свідомість включає в себе різні верстви і рівні відображення навколишнього світу, що утворюють в сукупності його структуру. Перехід до ринкових відносин, тобто досягнення якісно нового рівня розвитку продуктивних сил, вимагає зміни економічної свідомості особистості. Для того щоб ефективно здійснювати управління і досягати хороших результатів, необхідно всім працівникам володіти економічними знаннями, економічною наукою, мати високорозвинену свідомість. Чим вище рівень економічної свідомості соціальних груп, тим більше буде передумов для успішного здійснення ринкових відносин, становлення стабільної економіки, та формування економічної культури суспільства високого рівня.

■ суттєвим компонентом економічної культури є економічне мислення. Воно являє собою процес ідеального відображення економічних відносин. Але економічне мислення не тільки відображає об'єктивний світ, а й значною мірою формує його. Його відмінною рисою є активний вплив на господарське життя і процеси що відбуваються в ній. Економічне мислення є процес пізнання, осмислення економічних явищ, засвоєння економічних понять, категорій, теорій, співвіднесення їх з реальністю і на цій основі усвідомленого досягнення економічних цілей. Економічне мислення є процес розумової діяльності протягом якого відбувається взаємодія, сприйняття і переробка, осмислення реальної економічної дійсності або окремих економічних явищ і подій з позицій інтересів людини і суспільства. Причому, це не пасивне, дзеркальне, а активне відображення економічного становища, свого роду переробка отриманої ззовні інформації, її аналіз, оцінка, складання узагальнень, висновків, відтворення нових економічних ідей і рішень;

■ економічна діяльність є наслідком синтезу економічних інтересів, потреб з економічною свідомістю учасників економічних відносин в процесі їх взаємодії. Рівень розвитку економічної діяльності в країні відображає частково рівень економічної культури суспільства.

■ Перераховані висновки визначають пріоритетні елементи особистісного аспекту економічної культури – формування економічного мислення – здатність людини пізнавати, відбивати, узагальнювати принципово нові явища і процеси, критично переосмислювати накопичений раніше досвід, мислити категоріями сучасної економічної науки і застосовувати її досягнення на практиці. Формування сучасного економічного мислення є важливою передумовою підвищення економічної культури, підняття її на якісно новий рівень.

Список літератури:

1. Інкіна-Ерицпохова А. З. Економічна культура в структурі духовного життя російського суспільства: дис. докт. філос. наук / Інкіна-Ерицпохова Аревик Зауровна – Москва, 2003. – 353 с

Мельніков І. І.

Національний університет
«Кієво-Могилянська академія»,
студент факультету економічних наук,
спеціальність «Економіка», МП-2

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ВИДІВ ЗАЙНЯТОСТІ

Актуальність теми. У сучасному світі людина може отримувати досвід з різних куточків світу, при цьому не змінюючи свого географічного положення. Трудова діяльність перестає бути прив'язаною до конкретного місця роботи і саме поняття зайнятості змінює свій сенс. Завдяки технологічному процесу, зокрема, розвитку комунікацій та інтернету, виникають нові види зайнятості, за яких фізична присутність працівника на робочому місці відходить на задній план, а головну роль відіграє результат. Серед науковців, які наголошують на принципово новій ролі людини в системі соціально-трудоких відносин, можна виділити праці: А. Сени, К. Гріфіна, Т. Маккінлі, Дж. Найта. Сучасні зарубіжні дослідження зайнятості схилиються до тенденції формалізації аналізу, його зосередження на окремих параметрах та вибіркових питаннях.

У формуванні концепції зайнятості інноваційного типу особливу роль відіграли праці пострадянських дослідників, що здійснюють аналіз інституціональних особливостей перехідного ринку праці: Р. І. Капелюшнікова, Р. М. Нуреева, О. М. Олейника, В. М. Полтеровича, Л. В. Санкової, В. Л. Тамбовцева, А. Е. Шастітко та ін.

Мега роботи полягає у розгляді основних видів інноваційної зайнятості та їх особливостей.

Об'єктом дослідження виступає інноваційна зайнятість та її види.

В умовах інноваційного розвитку спостерігається урізноманітнення сучасних видів зайнятості, які змінюють сутність трудових відносин. Разом з цим з'являються і нові економічні концепції. Наприклад, гігономіка – економіка короткострокових контрактів; шерингова економіка –